

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Secvnda, Qva Continentvr Socratis Scolastici
Constantinopolitani lib. 7. Theodoriti Cyrensis episcopi lib. 5

Christopherson, John

[Köln], 1569

De sancto & magno Antonio monacho, & Manete Manichaeorum sectae
antesignano, & vnde originem traxerit. Cap. XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12704

atque columnas etiam erigere conabantur, in eo opere diuina prouidentia animas incolarum in fide ædificat, eosq; ad Christum attrahit. Vna ex columnis forte mansit immobilis, nec vlla machina poterat commoueri: rumpuntur funiculi, & machinamenta franguntur. Animum igitur despondentes operarij, discedunt. Tunc captiuæ fides sese palam ostendit. Nam noctu, cum nemo animaduerteret, illa ad locum aduentat: tota nocte in precibus defixa, aduigilat: diuina prouidentia columna erigitur: in aere sublimis supra basim, nullo supposita fundamento, quo niteretur, libratè suspensa hæret, dies illucescit: rex, qui homo attentus, & diligens erat, ad ædificium venit: columnam propria basi libratam, inque sublimi pendentem, cernit. Factum attonitus miratur: omnes qui aderant, obstupescunt. Paulo post, illis inspectantibus, columna sua sponte descendit: & in propria basi se firmat. Inde clamor ab hominibus excitatur: regis fides vera esse prædicatur: captiuæ Deus laudibus effertur. De cætero verò non hæsitant, sed alacri ac prompto animo reliquas columnas erigunt: exiguo temporis spatio opus absoluunt. Postea ad Constantinum mittuntur legati: postulant ab eo, vt de reliquo fœdera cum Romanis iungant, episcopum & sacrum clerum accipiant. In Christum enim se syncere, & ex animo credere affirmarunt. Hæc Rufinus à Bacurio se didicisse ait: qui primum Iberum regulus fuit: deinde ad Romanos aduentans, tribunus militum, quos habebant in Palæstina, constituitur. Postea Imperatori Theodosio, in bello contra maximum tyrannum suscepto, maximo subsidio fuit. Ad hunc modum, temporibus Constantini, Iberes Christianam religionem receperunt.

De sancto & magno Antonio monacho, & Manete Manichaorum sectæ antesignano, & vnde originem traxerit.

CAP. XVII.

Eisdem temporibus Anthonius monachus in solitudine Aegypti vixit: vita ac moribus qualis ille fuerit, quomodo cum dæmonibus palam & apertè dimicarit,

SOCRATIS HISTORIAE

illorum astutias, & callidas pugnas depræhenderit, multa prodigia & miracula ediderit, quoniã ab Athanasio Alexandriæ Episcopo, in libro separato de eius vita cõscripto, iam pridem expositum est, nobis plane superuacaneum videtur ad commemorandum. Tempora regni Constantini permagnam copiam virorum sic præclarè ad virtutem institutorum effuderunt. Sed in bono tritico zizania etiam nasci solent, & sathanæ inuidia insidias bonis rebus tendere consuevit. Nam paulo ante tempora Constantini veræ religioni Christianæ, religio commentitia, gentilium ritus adumbrans, admixta est: non aliter, atque inter prophetas, pseudopphetæ, inter Apostolos pseudoapostoli exoriuntur. Id temporis enim Manichæus Empedoclis gentilis philosophi dogma, in Christianam religionem ficta simulationis specie voluit introducere. De quo quidem Eusebius cognomento Pamphilus, in septimo libro hystoriæ ecclesiasticæ mentionem facit ille quidem, sed tamen non satis accuratè eius res gestas persequitur. Quocirca quod ab eo prætermissum est, a nobis, explendum arbitror necessariò. Ita enim tum qui fuerit Manichæus, tum qua ratione adductus, res eiusmodi tam temere aggredi non dubitarit, facillime intelligetur. Scythianus quidam Saracenus, uxorem habuit captiuam, ex superiore Thebaide oriundam. Cuius gratia domiciliu rerum suarum in Aegypto collocauit. Vbi autem disciplina Aegyptiorum erat institutus, Empedoclis & Pythagoræ opinionem in Christianam religionem introducere contedit. Duas esse naturas, vt Empedocles, Alteram bonam, alteram improbam asseruit: Improbam quidem, discordiam: bonam autem amicitiam nominauit. Istius Scythiani discipulus fuit Buddas, qui ante Terebynthus appellatus est: qui ad Babilonicam regionem, à Persis habitatam, profectus, multa prodigia de seipso falso commētus est, nimiru quod ex virgine natus esset, quodq; in montibus educatus. Post ista quatuor libros conscripsit: quorum primum de milteriis, Secundum, Euangelium: Thesaurum, tertium: quartum denique, capita rerum inscripsit: qui quidem cum se quosdã ritus sacros exequi simularet, à maligno spiritu è sublimi in præceps deiectus est, sicq; misere perit. Mulier quadam, in cuius ædibus diuersabatur, illum sepeliuit: facultates eius

apud

apud se retinuit, quibus puerum natum annos septem, nomine Cubricum coemit. Illa, ubi istum in libertatem vindicasset, & literis instituisset, non multo post, è vita migravit: eiq; cum omnes Terebinthi fortunas, tum libros quoque, quos à Scythiano edoctus, composuerat, post mortem reliquit. Quas res cum acquisivisset libertus Cubricus, recta in Perfidem se confert: nomen commutat: & pro Cubrico Manetem se vocat. Libros Buddæ, siue Terebinthi, tanquam à se æditos, illis, quos errore implicauerat, proponit. Ac librorum argumenta verbo Christianam religionem cōplecti præ se ferunt, ipsa tamé disciplina omnino olent gentilitatem. Etenim Manes, utpote impius, homines ad multos deos colendos hortatur: solem adorandum docet: fatū introducit: quod in nostra situm est potestate, tollit. Animorum ex vno corpore in aliud migrationem, manifestō tradit Empedoclis, Pythagoræ, & Aegyptiorum secutus opiniones. Christum natum esse non vult: illum spectrum fuisse dicit: legem, & prophetas abrogat: seipsum nuncupat paraclētum. Quæ quidem omnia ab Orthodoxa ecclesiæ fide sunt penitus aliena. In epistolis suis se Apostolum appellare non veretur. Sed tam impudentis mendacii debitas pœnas luit, idq; talem ob causam. Filio regis Persarum in morbum delapso, pater omnem (ut dicitur) mouebat lapidem, quo filius è morbo recrearetur. Ac de Manete certior factus, & eius præstigijs minime fucatas esse ratus, tanquam Apostolum accersit, spem animo concipiens, filium morbo per eum leuatum fore. Accedit ille bonus vir: commentitijs præstigijs filium regis aggreditur. Rex ut viderat puerum in manibus eius occubuisse, hominem in carcerem concludere conatur: debito supplicio afficere parat. Iste fugit in Mesopotamiam: sicq; vitæ consulit. Cum regi Persarum nuntiatum esset, illum in illis partibus versari, inde abripiendum curat: iubet viuum excoriari. pellem eius palea conferciri, ante portas ciuitatis appendi. Atq; ista quidem nos neutiquam confinxiimus, sed ex libro disputationis cuiusdam Archelai, Cascharum, vrbis Mesopotamiæ episcopi à nobis perlecta, excerptimus. Ipse autem Archelaus, ait se cum eo coram disputasse. Atque ea, quæ erant antea de eius vita scriptis prodita, narrat. Bonis igitur rebus prospere succeden-

SOCRATIS HISTORIAE

cedentibus fatanæ inuidia, vt dixi, insidias parare solet. Sed quid sit causæ, cur benignus noster Deus, istud fieri permittat, vtrum vt probam spectatamq; ecclesiæ doctrinam excutiat, & inanem ostentationem, quæ de fide in nonnullorum hominum animis ingenerari solet, penitus amputet, vel alia de causa, quæcunque tandem illa fuerit, accidat, sicut perdifficile est ad explicandum, sic certe paucis expediri non potest: Atque tempus opportunum ad illud indagandum nobis in præsentia non suppetit. Neq; profecto est nobis propositum varias doctrinæ & opinionum sententias exquisitè exagitare, neq; abstrusam & reconditâ de prouidentia & iudicio Dei scientiâ elicere, sed historiâ rerum in ecclesia gestarû pro virili nostra parte explicare. Quoniâ autè à nobis commemoratû est, qua ratione execrabilis Manichæorû religio paulo ante Constantini tēpora exorta sit, deinceps ad temporû ordinē huic hitorix institutę propositû redeam⁹.

Quòd Eusebius Nicomedensis & Theognis Nicæus, resumptis animis, omne studium suum, ad euer-tendam fidem quæ Nicææ confirmata erat, con-uertebant, excogitato in Athanasium dolo, & de coacta Antiochia Synodo, quæ Eustathium An-tiochia Episcopum deposuit, propter quem exorta seditio, fere ciuitatē deleuit. CAP. XVIII.

EVsebius & Theognis ab exilio reuersi, ecclesiarum suarum administrationē denuo capessunt, illis (vti dixi) expulsis, qui erant in eorum loca suffecti: atque adeo ab Imperatore, qui illos propterea in magno honore habebat, quod se à deprauata, & peruersa opinione ad rectâ syn-ceramq; recepissent, libertatē nō vulgarem illam quidē con-sequuntur. Isti vero data ipsis libertate abutentes, maiorem tumultum orbi terrarû, quàm qui ante excitatus fuerat comouerunt, duobus nominibus ad eam rem impulsî: impro-ba videlicet Arij opinione, quæ eorum animos ante implicatos tenuerat, & capitali odio, quo aduersus Athanasium flagrabant. Nam quoniam ille in concilio, dum erat de con-trouersis disceptatum, strenue ac fortiter istis restiterat, primum ordinationem eius quasi ad episcopatum gerendum parum